

**ZASTOSOWANIA
DIAGNOZY EDUKACYJNEJ**

XXI Krajowa Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej Bydgoszcz, 17 – 19 września 2015 r.

KOMITET NAUKOWY

prof. zw. dr hab. Bolesław Niemierko – Przewodniczący – Uniwersytet SWPS w Sopocie

prof. dr hab. Maria Deptuła – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

prof. dr hab. Ewa Filipiak – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

prof. dr hab. Janusz Trempała – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

prof. dr hab. Leszek Korporowicz – Uniwersytet Jagielloński

prof. zw. dr hab. Mirosław J. Szymański – Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie

dr hab. Roman Dolata – Uniwersytet Warszawski

dr hab. Maria Groenwald – Uniwersytet Gdański

dr hab. Barbara Ciżkowicz – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

dr Maria Krystyna Szmigel – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE

dr Henryk Szaleniec – ZG PTDE

KOMITET ORGANIZACYJNY

dr hab. Barbara Ciżkowicz – Przewodnicząca – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, ZG PTDE

dr Maria Krystyna Szmigel – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE

Ewa Ludwikowska – Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy

dr Magdalena Miotk-Mrozowska – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Monika Deja – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Joanna Peter – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE

ZASTOSOWANIA DIAGNOZY EDUKACYJNEJ

**Praca zbiorowa pod redakcją:
Bolesława Niemierko i Marii Krystyny Szmigel**

**Recenzja:
prof. zw. dr hab. Mirosław J. Szymański**

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej

ORGANIZATORZY XXI KONFERENCJI

POLSKIE TOWARZYSTWO DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ
UNIwersytet KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY
KUJAWSKO-POMORSKIE CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W BYDGOSZCZY
OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W KRAKOWIE

HONOROWY PATRONAT SPRAWUJĄ

JOANNA KLUIK-ROSTKOWSKA
MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

PROF. DR HAB. JANUSZ OSTOJA-ZAGÓRSKI
REKTOR UKW W BYDGOSZCZY

RAFAŁ BRUSKI
PREZYDENT MIASTA BYDGOSZCZY

PIOTR CAŁBECKI
MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

PARTNER EDUKACYJNY

PCG Polska Sp. z o.o.

Projekt okładki: gRUPA TOMAMI
Wydawca: gRUPA TOMAMI, Kraków 2015
ISBN: 978-83-63873-17-2

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	11
REFERATY PLENARNE	
LESZEK KORPOROWICZ Ewaluacja jako komunikacja. Od animacji do alienacji	21
DR ARTUR POKROPEK Nowe metody w diagnostyce edukacyjnej	22
DR HAB. BARBARA CIŻKOWICZ Zastosowanie SEM do oceny różnic w uwarunkowaniach osiągnięć matematycznych polskich 15-latków w badaniach PISA 2003 i 2012	23
DR HAB. MARIA GROENWALD <i>Nadmiar</i> jako problem diagnostyki edukacyjnej	24
PROF. DR HAB. JANUSZ TREMPAŁA O pułapkach pomiaru osiągnięć szkolnych: „przeciętny uczeń” nie istnieje	25
DR MARIA KRYSZYNA SZMIGEL, MARIA MICHLOWICZ, ANNA GRUNTKOWSKA, PRZEMYSŁAW MAJKUT Egzaminator wobec twórczych odpowiedzi uczniów. Rzecz o opowiadaniu	26
FILIP KULON, DR HENRYK SZALENIEC Efekt egzaminatora w kontekście atrybutów pisma	40
DR HAB. JAROSŁAW JAGIEŁA, PROF. AJD Dlaczego analiza transakcyjna? O zastosowaniu jednej z koncepcji psychologicznych w edukacji	55
PROF. DR HAB. BOLESŁAW NIEMIERKO Czy psycholodzy nam pomogą w diagnostyce edukacyjnej? Badanie ich postaw w tej roli	72
PROF. DR HAB. EWA FILIPIAK Zdolności wytwarzania konwergencyjnego i dywergencyjnego uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum	81
PODSTAWOWE PROBLEMY DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ	
METODOLOGIA DIAGNOSTYKI - ASPEKTY JĘZYKOWE	
DR MICHAŁ DASZKIEWICZ Wypowiedź ucznia jako podstawa diagnostyki edukacyjnej ukierunkowanej na kategorię doświadczenia osobistego	87
DR BEATA UDZIK Świat wartości i postaw w języku uczniów szkół ponadgimnazjalnych, czyli jak młodzi ludzie definiują i opisują wartości	88
DR KORNELIA RYBICKA, DR STANISŁAW PLEBAŃSKI Daleka i bliska diagnoza edukacyjna w kontekście psychologicznym i kulturowym	98
MAŁGORZATA KOŚCIŃSKA-PUŁKA <i>Pieśń XI</i> Jana Kochanowskiego oraz wiersz Elizabeth Bishop <i>Ta jedna sztuka</i> jako koncepty diagnostyczne Studium przypadku	107

METODOLOGIA DIAGNOSTYKI – ASPEKTY SYSTEMOWO-ORGANIZACYJNE

DR PIOTR MACIEJ SKORUPIŃSKI Standardy trafności pomiaru	125
DR SYLWIA JASKUŁA Zastosowania ewaluacji edukacyjnej. Trzy rodzaje koncentracji	126
URSZULA MAZUR, ELŻBIETA TYRALSKA-WOJTYCZA E-ocenianie, czyli o wdrożeniu systemu informatycznego do oceniania prac egzaminacyjnych z zakresu matematyki na egzaminie gimnazjalnym w 2015 roku	127
ALINA KRÓL Rola systemu ECVET w budowaniu Systemu Kwalifikacji w Polsce	139

UCZNIOWIE

DR TERESA WEJNER-JAWORSKA Jak oceniać ucznia zdolnego z deficytami?	147
KAROLINA KOŁODZIEJ Czy dyskalkulia jest trafną diagnozą w kontekście egzaminu gimnazjalnego z matematyki?	155
MAŁGORZATA IWANOWSKA, BEATA WĄSOWSKA-NAROJCZYK Zróżnicowanie umiejętności matematycznych dziewcząt i chłopców z V klas szkół podstawowych	167
ZOFIA LISIECKA Pogmatwane drogi eksternów do wyższych umiejętności, lepszej pracy i lepszego życia	171
ANNA KOT Wiedza osobista uczniów jako przedmiot diagnozy „z bliska”	187
JOLANTA BĘBNIK Postawy gimnazjalistów wobec sytuacji szkolnych związanych z uczniami z dysleksją	195
ELŻBIETA RZEPECKA Losy absolwentów małych i dużych wiejskich szkół podstawowych z województwa dolnośląskiego	205
SANDRA FRĄCKOWIAK Trudne emocje u dziecka – wytyczne do przeprowadzenia rozmowy	215

RODZICE I ŚRODOWISKO

MARIA SARNECKA Poszerzanie obszarów diagnostyki edukacyjnej – narracje rodziców w badaniach jakościowych przeprowadzonych przez nauczyciela	225
AGNIESZKA OTRĘBA-SZKLARCZYK Czynniki oddziałujące na zaangażowanie rodziców w edukację dzieci	230
DR TERESA JADCZAK-SZUMIŁO Problemy diagnostyczne dzieci z FASD – implikacje diagnozy Podsumowanie 15 lat badań własnych nad problemem dzieci z FASD w Polsce	240
SANDRA WALECKA Od diagnozy do sukcesu – ocenianie kształtujące w praktyce szkolnej	251

NAUCZYCIELE

- DR MAŁGORZATA JAŚKO**
Nauczyciel badacz jako członek społeczności szkolnej
Nowe funkcje, wyzwania, problemy i dylematy 263
- DR ELŻBIETA KOWALIK**
Diagnostyka edukacyjna na przedmiotach uzupełniających
w liceach ogólnokształcących 274
- ELŻBIETA JASIŃSKA, MAREK JASIŃSKI,**
MICHAŁ JASIŃSKI, ŁUKASZ JASIŃSKI, LAURA JASIŃSKA
Potrzeba diagnozy edukacyjnej i ewaluacji szkolnej
a kształtowanie kompetencji współczesnego nauczyciela 281

EGZAMINY

- DR HENRYK PALKIJ**
Nowa formuła egzaminu maturalnego z historii i wiedzy o społeczeństwie 295
- AGNIESZKA FEDORYNIEC**
Po co szkole ewaluacja zewnętrzna? 311
- ANNA RAPPE**
O sposobach interpretacji wyników egzaminu gimnazjalnego
w dużych miastach na przykładzie Krakowa 319
- MAGDALENA URBAŚ**
Pomorska edukacja na III i IV etapie kształcenia 329
- ELŻBIETA TYRALSKA-WOJTYCZA**
Użyteczność zadań egzaminacyjnych z przedmiotów przyrodniczych
w gimnazjalnej praktyce – możliwości i ograniczenia 337
- EWA LUDWIKOWSKA**
Zgodność oceniania zewnętrznego z ocenianiem wewnątrzszkolnym
na przykładzie szkoły ponadgimnazjalnej 345
- DOROTA JURDZIŃSKA, ELŻBIETA MODRZEWSKA**
E-ocenianie jako innowacja technologiczna i jakościowa
w systemie egzaminów zewnętrznych 358

ANALIZY STATYSTYCZNE WYNIKÓW DIAGNOZY EDUKACYJNEJ

MODELE ANALIZ STATYSTYCZNYCH

- BARTOSZ KONDRATEK**
Przegląd statystyk dopasowania modeli IRT na poziomie zadania 377
- PRZEMYSŁAW MAJKUT, GRZEGORZ HUMENNY**
Czynniki wpływające na zmianę aspiracji edukacyjnych rodziców
względem uczniów szkół podstawowych 390
- DR SŁAWOMIR PASIKOWSKI**
Możliwości w zakresie pomiaru cech niejednorodnych
na przykładzie postaw wobec szkoły 404
- PRZEMYSŁAW MAJKUT, MACIEJ KONIEWSKI, PAULINA SKÓRSKA**
Wykorzystanie teorii odpowiedzi na wiązki zadań (*Testlet Response Theory*)
w analizie wyników testów egzaminacyjnych 416

ZASTOSOWANIA ANALIZ STATYSTYCZNYCH

- MAŁGORZATA DZIMIŃSKA**
Amerykańskie podejście do wykorzystywania danych
w celu stałego doskonalenia pracy szkół 431
- ALEKSANDRA JASIŃSKA-MACIĄŻEK, GRZEGORZ HUMENNY**
Wykorzystanie egzaminów o niskiej doniosłości do oceny efektywności nauczania 435
- PAULINA SKÓRSKA**
Różnice osiągnięć edukacyjnych dziewcząt i chłopców
w zakresie czytania i pisania 436
- MACIEJ KONIEWSKI, ANNA HAWROT**
Analiza psychometryczna polskiej adaptacji skali
Maslach Burnout Inventory – Educators Survey (MBI-ES) 437
- PAWEŁ GRYGIEL**
Test ukrytej struktury kwestionariusza „Poczucie Integracji Rówieśniczej”
Częściowo konfirmacyjny model podwójnego czynnika z ładunkami krzyżowymi 438

INTERPRETACJE ANALIZ STATYSTYCZNYCH

- KAROLINA ŚWIST, PAULINA SKÓRSKA,
DR ARTUR POKROPEK, FILIP KULON**
Pomiar umiejętności rozwiązywania problemów złożonych – znaczenie
oraz możliwości i sposoby wykorzystania w badaniach edukacyjnych 461
- JOANNA POZIEMSKA**
Poczucie umiejscowienia kontroli zdarzeń szkolnych a osiągnięcia edukacyjne 474
- ALEKSANDRA JASIŃSKA-MACIĄŻEK**
Nowa-stara formuła sprawdzianu
Porównawcza analiza psychometryczna egzaminów z 2014 i 2015 roku 483
- DR EWA STOŻEK**
Łokieć polski, czyli kilka uwag o wdrażaniu metody EWD w Polsce 497

ANALIZA TRANSAKCYJNA

- DR EDYTA WIDAWSKA**
Diagnoza potrzeb edukacyjnych uczniów 501
- DR ANNA PIERZCHAŁA**
Koncepcja dyskontowania transakcyjnego w analizie rzeczywistości
edukacyjnej – diagnostyka i przykłady zastosowania 508
- DR ADRIANNA SARNAT-CIASTKO**
Konstruowanie i możliwości wykorzystania „Kalejdoskopu sytuacji szkolnych”
– zestawu narzędzi badawczych dla edukacyjnych analityków transakcyjnych 519
- DR ZBIGNIEW ŁĘSKI**
Szkolne gry transakcyjne we wspomnieniach studentów 530
- DR DOROTA GĘBUŚ**
Struktura osobowości nauczycieli i uczniów - analiza funkcjonowania
w stanach Ja na podstawie wybranych sytuacji szkolnych 538
- DR ZBIGNIEW WIECZOREK**
Wykorzystanie narzędzi projekcyjnych w analizie transakcyjnej (AT) 546

SYMPOZJUM

DIAGNOSTYKA PEDAGOGICZNA
W PROCESIE WSPIERANIA ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY,
W PROFILAKTYCE SPOŁECZNEJ I OPIECE

- EDYTA CHARZYŃSKA, DR HAB. EWA WYSOCKA**
Doskonalenie warsztatu diagnostycznego pedagoga: opis założeń teoretycznych i konstrukcji Kwestionariusza Osobowości i Myślenia Twórczego (KOMT) 555
- DOROTA DZIEDZIEWICZ**
Profilowa diagnoza wyobraźni twórczej
- prezentacja nowej koncepcji teoretycznej i narzędzia 555
- ALEKSANDRA GAJDA**
Kwestionariusz Stylu Funkcjonowania
- narzędzie do badania stylu twórczości dzieci i młodzieży 556
- BLANKA POĆWIARDOWSKA**
Poczucie sprawstwa rodziców w kontakcie z dzieckiem w wieku przedszkolnym
- raport z badań 556
- DR MAŁGORZATA REBIAŁKOWSKA-STANKIEWICZ**
Diagnoza potrzeb rodzin pacjentów w stanie wegetatywnym 557
- PROF. DR HAB. MARIA DEPTUŁA**
Koncepcja diagnozowania warunków rozwoju psychospołecznego tworzonych uczniom klas IV-VI w szkole 557
- WIOLETTA JUNIK**
Koncepcja diagnozy warunków wzmacniania rezyliencji u uczniów z grup ryzyka w szkole 558
- ALICJA KONIKIEWICZ**
Przegląd narzędzi do badania kontekstu rozwoju dzieci do lat 3 558
- DR HAB. DOROTA PODGÓRSKA-JACHNIK**
Obszar zastosowań klasyfikacji WHO ICF w diagnostyce funkcjonalnej dla celów pedagogicznych i wynikające stąd wyzwania dla pedagogów 559
- DR KATARZYNA OKULICZ-KOZARYN, MAGDALENA BORKOWSKA**
Diagnoza FASD dla celów edukacyjnych i wychowawczych 560
- DR HAB. EWA WYSOCKA, EDYTA CHARZYŃSKA**
W trosce o diagnozę potencjału: opis założeń teoretycznych i konstrukcji Skali Zdolności Specjalnych (SZS) 560
- DR AGNIESZKA MISIUK**
Porównanie dwóch procedur analizy wyników uzyskanych za pomocą techniki Moreno 561
- DR AGNIESZKA PISARSKA, DR KRZYSZTOF OSTASZEWSKI**
Metody pomiaru rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych przez młodzież 561
- JOLANTA JARCZYŃSKA**
Problematiczne używanie Internetu przez młodzież i młodych dorosłych
- przegląd narzędzi do przesiewowej oceny tego zjawiska 562

JOANNA GÓZDŹ Konstrukcja kwestionariusza motywacji do nauki opartego na koncepcji <i>Self – Determination Theory</i> E. Deciego, R. M. Ryana	562
DR HAB. EWA WYSOCKA, DR BARBARA OSTAFIŃSKA-MOLIK <i>Podobnie niedostosowani, a mimo to różni.</i> Polaryzacje samooceny w grupie wychowanków Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych i Socjoterapeutycznych	563
SZYMON BORSICH Wstępna wersja skali do pomiaru etycznego przygotowania pedagogów do prowadzenia badań diagnostycznych	564
DR KAROLINA KASZLIŃSKA Diagnozowanie kompetencji społecznej dzieci przedszkolnych – możliwości i ograniczenia	565